

ՈՂ ԿԻՆ

Աղային տան է: Հերոսները սոխակները ծախ կուտային կարաններուն, հաւանք - հաւանք կը լեցունէին թերբերական սէտաներով... Ցանկ ցանկ կապտա մորենապատ ընդերքին ճանաչողներու եւ սարգերու, մողզներու, սողուններու հազարազգի... կող ու ողբար, այծ ու մաքի, օղբ փողով ու բառալով կը լեցնէին... Յետոյ լանքեր, բարի ու չար, հորթ եւ գառնուկ կը ըլլէին արտաւայայր... Գիղղուկները աղորդ, անմէջ, իրենց գործին կ'աշխատէին... Գիղղի հանգարած էր, հանգարած, ինչպէս...

Տանտէրը, ցիւղին տէրը, իր տեղին է: Լուրջ, հանգիստաւոր: Միակ տղան՝ ոտքի, կը ծառայէ: Յետոյ շարքով բոլորներն են գիւղին աղաներն ու լեզուն բերին մէջ դարձողները:

Դիմացի շարքը կը կրունկէ: Գլուխը տանտէրինն: Ցանկուն երիտասարդ, սգաւոր աչքերով: Ձեռքերը գոտիին պոստին գրայ:

Օճախը անձայն կը վառուի: Տան տասնակի քառասուններն ալ արտօնուած են իրենց տեղերը ունենալու: Օտային մէջ: Հողիւն ալ՝ իր միջին ականքները եւ աչքերը իր հող թելանով՝ անոց մէջ, անոց հետ, դրան թովկեր:

Խօսքը, խօսքերը թել թել կը անուրին: Ձմեռ գիշերը տարի: Կարելի չէ՝ թել թել, փրթող խօսքերով կ'իյնայ զայն:

Կ'առաջարկուի, հերթերը մէկը ղեկավարէ, սակայն հերթերը պատմել: Շատեր կը կարկամին: Հասարակ բաներ են իրենց գիտածները: Զարթոյր, չօղկները գիտեն աղուորները: Համոզմունք:

— Հոմերոս թող պատմէ, կըստ իսկուն ամէն կողմէ:

— Լաւ, կը ծախէ: Երկուսին տակն կորտանալ փորձող շրթները մը: Լաւ, մէկ պայմանով...

— Ըսէ՛, ըսէ՛...

— Գը կ'ըսէր դուք, Կ'առնէր բանալին թուգ, միջին հեծեալիս լընալը...

Խորհրդաւոր է հոգիին առաջարկը: Գէ՛, ան ալ գաղափարներ ունի: Զուգա՛ կը ծիծաղին:

— Կ'ընդունինք... Թեթեւա՛ն հոգիւր ճիշդ կը կոչէր դուք:

Նստած է հերթերուն ղեկացը, ծառաներուն մէջ, դրան թովկը: — Վճառաւոր հերթեր ու յարգելի աղաներ, յոյս-լուսանք հերթներ... Թրթուրն է ծախը հեղեղաբանացին: Կանացի, Կ'ընթ: Ուրկ՛ ուր: Հիւրերը ականջ կը կտրին: Ամէն կողմէ:

— Է՛յ հա...

— Կար ու չկար... գիւղ մը կար: Մտածաւորան, վարչապետաւոր... Կ'ընդունինք, զինչ ըսէրեքով, պաշտակներով, գուտ գիւմարտէ պաշտակներով: Պաշտ ան պոստի, դուք ինձ ըսէ՛ք ինչ ինչ խառնել, ինձ ըսէ՛ք ըսէ՛ք տաղ:

(Շար. Բ. էջ Ե: սիւնակէն)

Առաջին փոխանորդ Յ. Մալախով Մ. Վ. Յէր Կապարները (այսինքն հանգուր), ծառանորդ սննդանոցի արմատաբանացին եւ ութը ամիս հիւրերի կողմէ, միտնալով սեղանակէց ալ ընդունի այդքան երկար ատեն մը, երբ հաց մը ձեռք ձգելու համար, զուլուն մը փորձանքի տակ դուրսէն էր, զատիկ օր, հայեր չէին կրնար տունընդ դուրս ելլել եւ գործել, իսկ թրքերը պարէն չէին ծախեր հայոց, թշուառութեան եւ անտուգանքի ճիւղներուն մէջ զինչեւիտ համար գանձուք, սպիտակ շարքով լրացնելու համար եւ թաղանթի պակաս մնացած բաները:

Հեն ծառանորդ Մալախով Մ. Վարդ, եւ ութը ամիս անընդհատ հաւանքներ իր գլուխը, ուրականք գործերը ամբողջաբար ընկալողները հայուկեան, որոնք Լաւի Պատ. ին այն վայր մը կը փնտռէին որդալու համար իրենց մեկուկն բերել սիրելիներու սրտումը փայլալ:

Անա՛ դէպքերը եւ անա՛ մարդը, կ'ընթանէր, պատմութեան առջեւ կ'անցանք, բայց անոր գլուխը շատ բարձր կը մնայ այն ուսերին, այն թղթերին, որոնց սիրան եւ հոգին, փառքն ու մասնաւոր բարեխաղ կուտան փայլ:

Հոգիւր ՌԵՏՈՐԱՐՈՂԸ

ու տնտես... Առտուները սոխակները ծախ կուտային կարաններուն, հաւանք - հաւանք կը լեցունէին թերբերական սէտաներով... Ցանկ ցանկ կապտա մորենապատ ընդերքին ճանաչողներու եւ սարգերու, մողզներու, սողուններու հազարազգի... կող ու ողբար, այծ ու մաքի, օղբ փողով ու բառալով կը լեցնէին... Յետոյ լանքեր, բարի ու չար, հորթ եւ գառնուկ կը ըլլէին արտաւայայր... Գիղղուկները աղորդ, անմէջ, իրենց գործին կ'աշխատէին... Գիղղի հանգարած էր, հանգարած, ինչպէս...

— Ինչպէս մարդ, կը փախան, կը մոլտան աղէն ծախին:

— Է՛յ հա, Է՛յ հա...

Այս գիւղի ուէր մի տանուտէր, բարին՝ պաշտող, չարը՝ ատող... Մըրիկներուն վրայ անգամ չէր կոխել իր չցանցէ գլուխը անոց... Ունէր երկու կայտու. կտրիճ հիւան ծագեր: Մէկը՝ տղայ, տանուտէր, երազի թուգ, միակ աղու իր ծառանորդ... Միւսը՝ արդի տասնհինգամեայ, աչքը պայծառ ու ամօթխառ...

— Է՛յ հա, ինչ աղուոր կը խօսի: Կ'ընէ տանտէրը հայտով իր կնոջ Ըսէ՛, ըսէ՛. աղբիւն ինչպէս էր...

— Անուշ լեզու, հեզ ու հուռ, գառնի կ'ընթան, աղբին լոյսը՝ իր հայրիկին... Եղբայրն ըսն կը գուրգուրար անոր վրան, ինչպէս, իր միտ ինչպէս արին...:

— Մի՛... տանտէրինն է: Այր ու ականջ կորած համակ՝ մտիկ կ'ընէ իր գաւաղը:

— Այս բարեպաշտ տանտէրը՝ Ծր մը ուզեց երուստղմ ուխտի երթալ: Երթալ պաշտել Սուրբ Կիւրեղան ու համարները կ'ըսէր տեղիին Յիսուս Փրկիչին: Գիւղ ու տէրտէր հաւանքան ու զօղեցին մեր մասնեկ...:

— Մանկ իրենց հետ պիտ' տանէին, բայց աղբիւր ինչ ընէին... Ծառան երկար, բարի ու չար հազար մարդեր, հազար գողեր, հազար փորձանք միջին Սուրբ Տեղ:

— Ունէին մէկ տան որդեգիր...

— Մտնալով եւ դուրս ելլել, ընական պէտք ունէր գոհացնելը, կ'ընէ սմբռն մէկն անկիւնէն:

— Պայման մէկ է...

— Ետուտակէ՛... ականջ միտար... Մեռաւ, թիւ մը սպան... Հրաւիրողը տանուտէրն է:

— Փորձութեանը գտնի էին զայն փողոցին, ընդեր տունը, կաթ լըմցուցին, փխաւ տունը, մարդ մեծցուցին, ըրեր էին տան որդեգիր...:

— Տասնհինգամեայ լուսնաման չուշան աղբիւն ականջ պայծա՛ր փտա՛հնցան տունի այդ շան...

Երկու-կնիկն ու ամաշ գաւաղ ելան գաղին երուստղմ...

Անոր ցացին աղբիւն տունին մէջ առանձին, աղբիւն չուշան վտանգելով տունին այդ շան...

— Ման, ամաշ, իմա վրաս...

— Սուս, ծո՛, ինչ կ'ըլլաւ կոր...

— Մէկ օր երթալ, ան սկսաւ ընթինք լեզու ու առաջարկ ընել աղբուկան:

— Իկո՛ւր, աղուորս, չէ՛ մի՛ ըսեր: Լուրջ կ'ըլլամ, յաւէտ ծառադ, Փաշապա՛ կ'ըլլամ, կոխէ՛ վրաս, մի ընդունա՛ր:

Մերժեց աղբիւն այս առաջարկ: Գոցեց դուռը իր երեսին:

— Սպասուի՛ր:

— Ենթ լիափառ չկատարես, կը զգեմ ձորէ ի՛նչ անսովոր աղբիւր այստեղ, ծո՛ր երթել վերը, ծառիկ ծոռիկ երեստալով պատանդին վրան ծոցն իր ու մնիւն լոյս, մնիւն իր կուտ կ'առնալ: Գիւղը ամբողջ միշտ կը խօսի: Պատիւն ա՛յն ընթին ծամոց դարձեց աղբիւր այս անսովոր...

— Կ'ալ լակուտ... գիտցածդ ըրէ՛: Բաւական է որ անտառն անընդ մընայ...

Վրէժիւնը ծառնէ ըսածն զրեց: Սուրբ Տեղ տանտէրին:

Ճանուտէրը երբոր առաւ, կարեւոր լեզու գործն անտառն իր աղբուկան, կանիւր գաւաղը իրեն թով: Տուռն անմակը կարգաց: Հրամայեց:

(Շար. Բ. յաջորդ երեսը օրումն թիւով:)

ԵՊՈՍ

ՅԵՐԵՐ

Ներկայ ամուսնան Դին Աղեյանդրի Մարկի Միլիոն արաքին մէջ հայ ու օտար հասարակութեան մը ներկայութեան նուագահագն մը տուաւ Բրոք. Ս. Պաշտուրեանի կրտսեր գաւաղը, տասներեքամայ Ձաւէն, հիւսիսային եւ աղաւթեան մասնաւոր շէնքաները:

Փորթիկ արուստագէտը կտորէն նուագեց Պաւլին. Եւպրոթէն, Եւրմանին, Քէթովնէն, Եւփիլին, Մոցարտին եւ իր հօր հեղինակութիւններն անսպասելի յաղաղութեամբ եւ ծափահարուցեալ:

Ձաւէն մարմնով փոր է ու նիհար. բայց հակայ դաշնակը կը դադար, կը սարսուռ, լեզու կ'ըլլէ իր ճարտար մտածներուն տակ: Ունկնդիրները հմայուած էին ուսերը ձգել սրահը եւ պիտեքով կրկին տուն մէկ ըսնի կտորներ:

Երաժշտական տաղանդով օժտուած արուստագէտ մըն է փորթիկ Ձաւէն, որ ապագայ կը խոստանայ: Մենք կ'ողորմենք զայն մօր պարտ գեղարուեստի անգաւառէն ներս եւ կը շնորհակտենք իր արուստագէտ ծնողը:

Ձաւէն երաժշտական այս երեկոթիկ մասին գրեթէ են, երկարատեղ մամուլին գառ, տեղական թերթերն ալ: Սէրիսը իր հրկու թիւերուն մէջ, — 7 եւ 14 հոկտեմբ. — Միակնիկ Ենիքարի 7 Նոյ, Ենիքարի Մէլի, Գլոյ, Բէթմոս, Սինկրաֆ մօրեալ իրենց 5 Նոյեմբեր թիւերուն մէջ ըզբաղեց են մեր դեռատի ազգային յաջողութեանը:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱԶԳ. ԿԵՐ. ՎՈՐԶ. ԵՒ ԿԻՐՈՍԻ ԳՈՏԸ

Հին Յունաստանի եւ կղզիներու Ազգ. Կեդ. Վարչութիւնը Նոյ. 10ին արտաստեց նիւտ որ գումարներով, զբաղած է Գիւղարի ազատագրութեան խնդրով: Բանաձեւ մը խմբագրած եւ յղուած է հեղին մամուլին:

Ցեղագրական, պատմական եւ իրաւական հիմքով բացառականացն հեղինական ղեկավար կողմից Սայր Հայրենիքի միտնալով ազատագրութեան փափայնի եւ այս՝ ամբողջ Յունաստանի ժողովուրդին զգացումներուն անկեղծօրէն կը ծայրակցի մոլանալով մէջ հերթալուծած եւ բաւարարող մէջ ժողովուրդը:

Ազգ. Կեդ. Վարչութիւն

Այս առթիւ 15 Նոյեմբեր կիրակի տաւառ հայոց եկեղեցիին մէջ կատարուած է հոգեհանգստեան պատգովի, ինքնուր արատեսեան համար անհատական ամենալուրջ իշխաւով:

ԿԵՐ. ՎՈՐԶ. ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄՈՏ

Թորոք Սրբ. Գուշակեան, որուն երուստագէտի պատրիարքութեան վաւերացումն Լոնտոնէն գալը գրած էին, իր մտաւոր մակնուկն առնի ներկայացած է եղբայրներ թագաւոր Վեմ. Յուստ. Անի, ընկերակցութեանը Գեր. Սմաշտ Նիկիթիկոս. սին եւ Արմենակ այլ Կամարակահայ: Մտտ 25 վարկեան տեւած է ընդունելութիւնը: Թորոք Մատիլար կարդացրին է փրան. Գաւ. Է իր եւ իր հոտին երազագիտութիւնը յայտնելով Նորին Վեմափառութեան. Ենիքարի թագաւոր իր խաղաղութիւնը յայտնելով վերը նոր տիկ պատրիարքին, գոհունակութեամբ յիշել է հայ հասարակութեան ժրգանքն ու խաղաղութիւնը:

Թորոք Պատրիարք մօտերս պիտի մեկնի իր պաշտօնատեղին՝ Երուսաղէմ: Ենիքարի հայ հաշտարակութիւնը յարգանք յայտնելով Նորին Վեմափառութեան:

ԳՈՒՐՈՒ ԲՆԻԿԵԱՆ

ԲՆԻԿԵԱՆԻ ԿԵՐ. ՎՈՐԶ. ՄԵՋ

Յալիկ Արեւիկան, որուն Պոստը ըստին արժանաւոր Պոստաւոր խաղիմի ըլլալը գրած էին, որուն հաւանք զոգնեալով ինչեւ զացրել է Ռուսիան. սակայն չէ կրցած ցածք ելլել ու արիւղներ է վերադառնալ Արեւիկայի, ուր կը բնակէ:

Յալիկ Արեւիկան կը գտնուէր յայտարարութիւններ ընթել՝ իր գլուխը անցանքներուն մասին:

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԻՊՐԱԿԱՆ

Եղբայրս Էա Պարս Էնիքարին թերթը խօսելով կրտսեր մէջ պատահած վերջին նախանգիտական դէպքերու մասին, կ'ընէ թէ բուն բրտական մը կը մղուի դառցի բոլոր երկիրներուն մէջ:

Պարս խիստ հաւատարմաբար մը կը տեղեկանայ թէ շատ լուրջ ընտրութիւն մը բացուած է Ենիքարի խօսքին հաստատումով: Բրտական ղեկավարները, նախագիտական եւ կրտսեր անտիկանութեանը, հակառակ յարաբերութեան, հազուադէպօրէն ըսնի ոյժ գործածեցին դէպքերու ընթացքին:

Թիւանութիւնը երբեք չգործածուեցան. Ենիքարի խօսքին վերաբերում կամ ապանուած է: Ենիքարիներու անգիտակցութիւնները յարգուած են:

Անա՛ գոհեալ պաշտօնական ցանկը. քաղաքացիներ՝ 6 պաշտնաւոր, 30 վերաւոր, օտարականներ՝ 30 վերաւոր:

ՍՄԵՐԿՈ - ԲՏԱՆ ԶԱՐԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Կրանտի, Տերտաթթ Մուսոլինիի արտասանած անհանձն ծայր, նախագահ Լուիջի Կաւալիերի Ամերիկա մեկնեցաւ: Իր փափարի վրայ՝ ինչ եօրք մէջ ընդունելութեան չեղաւ իրեն: Ամերիկեան կառավարութիւնը որոշած էր որ ան օդանավով անցնի Ուաշինգթոն՝ նշանաւոր օդաչու: Ինտայգիլի ղեկավարուած սաւառակով մը բայց օդին դէպքին անտեսուով, նախարարը եւ իր հետեւողները մեկնեցան մասնաւոր կառավարով մարդկանցով եւ զբոսներով պարգարին: Բայր Կալապիսներուն մէջ շեմ ընդունելութեան արժանացաւ Մ. Կրանտի: Տեսակցեցաւ գերագոյն դատարանի նախագահ Մ. Հիւրի. Ե. ապա՝ արտաքին նախարար Մ. Սթիւարտի եւ Մ. Լուիջի հետ:

Կրանտի Ամերիկա այցելութիւնը ուղարկու է մէկէ անկէ տեսակցութեանը: Վերջերս Եւրոպայի զանազան կեդրոններուն մէջ գումարած բոլոր խորհրդածրոյթներուն մէջ Կրանտի Իտալիոյ ներկայացուցիչը եղաւ Ե. իր այլ լաւ տղաւորութեան գործոց անգիտութեան պատուիրակներուն վրայ: Մէլեղ զբաւ ղեկնկէցութեան հարց մը, որ իր շուրջ համախմբեց զօրաւոր մեծամասնութիւն մը՝ ազգաժողովին մէջ: Անոր ոյժ Կուտայ Կերմանիս, որ իր կարգին Ֆինանսական լայն կայսեր Ենիքարի խօսքին հետ, իրեն պարտական երկիր: Անա թէ ինչպէս Կրանտի համախալի վերաբերում մը դառաւ տղաւորներու երկրին մէջ: Պէտք չէ՝ մտահան ընել նաեւ այն պարագան որ ոչ արեւմտեան իտալացի փորձաժամանակներուն մը կայ Միացեալ Նահանգներուն մէջ:

ՄԱՆՈՒԳՈՒՆ ԲՆԻԿԵԱՆԻ ԲՈՒՆ

Ճարտն հազարապետի մը սպաննումը Մանուրիոյ մէջ եղաւ ճակատագրական կայր, որ դաւա կուտակուած կիրքերու վառագործներին, Բոնկոն են ղեկիներու սահմանները Ազգերու Դաշնակցութիւնը, որուն անդամ են հակամարտ երկու պետութիւններն ալ, երկու ամիս է ի վեր ամէն շաբթի կը թափէ կրակը մտքի: Դամար, փոխարդած զեղողութեան հրահրիւրով կողմերը, Ազգերու Դաշնակցութեան քաղաքական անհանգուածները խորագիտ վտանգուած է ինք չկարենալ հակազդողութեան եզր մը գտնել եւ մայէր կապի խնդրը: Գառնարգիլ դուր բացող շարժախիթները երկու են:

Ս. — Ճարտն՝ իրեն առիական ամենագործաւոր պետութեան մը՝ իր սահմանները ենց կըզգայ իր անող քնակցութեան համար: Նստած հրաքառելի կղզիներու վրայ, ան՝ միշտ միտում մէջ է Ռուսիոյ եւ վերջերս ալ Ամերիկայի հետ: Գառնող դար առաջ ճակատեցաւ: Զարդու ըստականութեան ղեմ, աղբիւրու ուսական ծաւալումը՝ Մանուրիոյ մէջ: Այսօր Նոյն կացութեան մէջ է Ռուսական ազգեցութիւնը անուն փրկած եւ զօղի տակ կը գործէ:

Բ. — Ամերիկեան եւ եւրոպական տարբեր պետութեանց շահեր ղեմ կուգան ճարտարան ղառուներուն եւ ընդհանուր անհոտափիկ իր գառնալ:

Մանուրիական հողատար արտաքին երկրի մըն է Ե. հողագործութեան, ճարտարաբանական ժողովուն մէջ ըստական անհոտափիկ ղեկի մը արհաւիր: Ե. ճարտարական վաշտութեան ներքեւ, որ իրեն ընտանիք է խաղաղ կեանքի մը բարիքները՝ զոր զաղաքական անսպասելիութեան: Այս վերջին կըզող ու ջրոնիկ արտան է ինչպէս մեծապաշտ յարարութեան, որ զրկուած միտնալ, կանանք որ կառավարական մեքանիկն է որքան գործարարութեան պարտադրելու ոյժ էին, խաղաղ է անտապտական զրո թիւմը գործարարութեան ձեռքը:

Ճարտն զաշնակցութեանը որոշ իրաւունքներ ձեռք ձգած է այդ երկրամասին վրայ, որ իր կը նկատուի:

Կարելի Ռուսիա սակայն, չէ՛ զաղաղ Մանուրիան իր գծին մէջ անելու ուղիէ: Անոր համար այն քառ ու անդամներ չի խնայիր չինացիներուն: Զորավար Մաշալայան, որ Միլիթարի մէջ յաղաղութեան մը վերջ՝ նահանջը, կը նպատակաւոր Ռուսիային:

Ամերիկայի ղեկան է Չինաստանը: Անոր գործին չի գար կորսնցնել յայտնաւորան եւ վերը թափել որ Մանուրիան՝ արդիւնաբեր երկրի՝ ամէնէն փափուկ ու անհրաժեշտ մէկ մասն է Չինաստանի ճարտարութեան:

Ազգաժողովը՝ անմիջական ազգեցութեան տակ Մ. Պարիսի խաղաղապարական ղեկին: միշտ Ենիքար կողմակից կը գտնուէր Չինաստանի: Կը խօսուէր պղծութիւն երթալով ճարտն: Բայց Բարիկեան թերթերը Ե. ազգաժողովը մեծաժամանակներ, մէկէն սկսան ի նպատակ ճարտն խօսել: Կանախ է լուծել այս համակարգի գաղափար:

Մա՛ իրականութիւն է որ յոյս, որ կ' իսկ Մայր. Արեւելքի սահմանները, կը հանի ընդերքն ալ փչեկներուն:

ԵՊՈՍ ԳԵՐՈՒԹԻ

ԲՆԻԿԵԱ

ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(ԳՐԱՍՏԵՐՆԵՐՈՒՆ)

1. Ինչ թերթեր կը հրատարակուին Հայաստանի մէջ:
2. Քանի՞ հոգի կ'աշխատի Հայաստանի մէջ:
3. Ո՞ր թերթը ունի առաւելագոյն տարածումը և շրջան է:
4. Ո՞ր թերթը երկրորդ տեղը կը բռնէ:
5. Գիտէ՞ք թէ «Խորհրդային Հայաստան» թերթը 600 թղթակիցներ ունի:
6. Ինչ է «Պատի թերթ»ը:
7. Քանի՞ գիրք տպագրուած է Հայաստանի մէջ 1930ին:
8. Որքան՝ դրամ կը ծախէ Հայաստանի ժողովուրդը գրքերու համար:
9. Որքանով և ինչպէս կը վարձատրուին հայ հեղինակները Հայաստանի մէջ:
10. Ո՞րն է Հայաստանի գրական մեծ պարբերակները:

Ասոնց և ուրիշ շատ մը հարցերու պատասխանը պիտի գտնէք Յովհաննէս Պօլոսեանի «Երկու ամիս Հայաստանի մէջ» գրքին մէջ: Պէտք է ամէն հայ լաւ տեղեակ ըլլայ Հայաստանի մասին, ատիկա կարելի է կարգաւորվ վերոյիշեալ գրքով:

ԳԻՆ 1,5 ՏՈՒՆԵՐ

ՅՈՒՆ. ՊՈԼՈՍԵԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Մ Է Զ

Տ Պ Ա Ր Ա Ն « Պ Ա Յ Ք Ա Ր » Ի
Պ Ա Ս Թ Ո Ն
1931

ՀԱՐՑԱՐԱՆ

(ԲԱՏԵՐԱՍԵՐՆԵՐՈՒՆ)

1. Քանի՞ Հայ պետական թատրոններ կան Հայաստան:
2. Որո՞նք են հայ թատրոնին «աստղերը»:
3. Ո՞րքան դրամ կը ստանան դերասանները Հայաստանի մէջ:
4. Որքան ժողովուրդ կը յաճախէ թատրոնները:
5. Երբ կ'ազմուեցաւ «Հայ կինօն» Հայաստանի շարժանկարի ընկերութիւնը:
6. Ինչ շարժանկարներ պատրաստած է ան մինչեւ հիմա:
7. Ո՞վ կը վճարէ «Հայ կինօն» ծախքերը:
8. Քանի՞ Հայ շարժանկար թատրոն կայ Հայաստանի մէջ:
9. «Հայ կինօն» աշխատակիցներու թիւը քանի՞ հատ է:
10. Ո՞վ է «Հայ կինօն» վարիչը:

Ամէն հայ ծնողը Հայաստանի մասին իր գաւազներուն զաղափար մը տալու համար պարտաւոր է իր տան մէջ ունենալ այս գիրքը որ կը բաղկանայ 500 էջերէ և զարգարուած է 100ի չափ պատկերներով:

ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՃԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ

Հ Ո Յ Ս Տ Ե Ս Ա Ի

ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՆԴԵՍ, Ի Բ ԹԻԻԸ
ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՆԴԵՍԸ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ 50 ՍԷՆԹԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԹԻԻԸՆ ԻՆՉՊԵՍ ՆԱԵԻ «ԱՆԱՐԳ ՃԱՄԲՈՅՐ,, ՎԷՊԻՆ» ՀԵՏ ՀԵՏԵԻԵԱԼ
ԶԵՂՋԵԱԼ ԳՆԵՐՈՎ ԿԱՐԵԼԻ Է ՍՏԱՆԱԼ

ՊԱՅՔԱՐ ՀԱՆԴԵՍ 1930, Նոյեմբեր, ԹԻ. Ա. գին 50 սէնթ, 1931, Միպտեմբեր, ԹԻ. Բ. գին 50 սէնթ. երկուքը զեղչեալ գինով 75 սէնթ:
Պայքար հանդէս, ԹԻ. Բ. գին 50 սէնթ, Անարգ համբօյ՝ վէպ, գին 50 սէնթ, երկուքը միասին զեղչեալ գինով 75 սէնթ:
Պայքար հանդէս, ԹԻ. Ա. գին 50 սէնթ, Պայքար հանդէս, ԹԻ. Բ. գին 50 սէնթ, Անարգ համբօյ՝ վէպ, 50 սէնթ. երեքը միասին՝ 1 տալար:
ՍՏԱՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԼ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՍ

ՓՆՏՈՒԵՑԻՔ ԵՒ ԾԽԵՑԻՔ

Յ. ՉԱՂԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՔԱՂԱՂ ՍԱՐԳՍԵՈՎ

Առողջապահական եւ խնամով պատրաստուած սիկարէթ եւ ծխախոտներ, որոնք զեղազանց են նմանեցէին:

Մ Ա Ր Ք

Տ Է Փ Օ Զ Է

ԱՅՍ ՄԻՆԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԻԿԱՐԵՔԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ Է ՈՐ՝ ԿԱՏԱՐԵԱՊԵՍ
ԳՈՂԱՑՈՒՄ ԿՈՒՑԱՅ ԾԽԱՍԵՐՆԵՐՈՒ ՊԱՅԱՆՋԻՆ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԵԹ ԱՅՑԵԼՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ալեքսանտրէթի ամենափայլուն հրապարակին վրայ նորաշէն նամակատան դիմաց կը գտնուի «ՕՐԷԼ Լիքս» պանդոկը, երեք յարկանի, օդառուն, ծովախաչաց, և մաքրութեան տեսակէտով անգերազանցելի:

Մահակալները Եւրոպայէն ապաւորուած և եկած են, կահաւորուած եւրոպական սիւնէմով, ռնի ճաշարան մը, ուր ուզուած կերակուրները կը պատրաստուին. կը հրաժարին ամենամաքուր տեսակէն ըմպելիքներու: Ունի բազմից մը և շէնքը լուսաւորուած է երկարական լայնքով:

Կը յանձնարարենք Ուլեքսանտրէթ ալցելոդներուն իջնել «ՕՐԷԼ Լիքս» ուր մէայն պիտի կրնան հանգիստ ընել:

Զ Ե Ր Ժ Ա Ն Ո Ա Ն Ե Ր Ը

Մ Ո Ւ Է Ր Մ Ի Վ Կ

« Ծ Ք Ր Մ Ո » Հ Մ յ ա թ Ե Ր Թ Ի Ն

ՅՐԱՆՍ. ԱՐԵԻԵԼԵԱՆ ԶՕՐԱԳՐՈՒՆԴԵՐՈՒ

ՍՈՒՂԱՊԱՂԱՎԱՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

15 Դեկտ. 1931, Ժամը 11ին, պիտի կատարուի Հաւայի Զինւորական Հիւանդանոցին անդղեղէնի հայթայթման նուազուրդը: Արձանագրութեան տեսարակները և նուազուրդի նիւթերը կը գտնուին Հաւայի Զինւորական Հիւանդանոցի բժշկապետին մօտ Խընդ-բարկունքը կրնան հօն դիմել ամէն օր Ժամը 8—7, բացի կիրակիներէ և տօնական օրերէ: Նուազուրդին մասնակցողները պէ աք է դիմեն առաւուսին մինչեւ 8 Դեկտ. 1931

ԾԽԱԽՈՒՄԻ ՀԱՆՐԱՊԱՆՈՒ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

MONOPOLE D'ETAT DES TABACS DE TURQUIE

Պանդոկէր «Թուրքիա Մօնօպօլ» ֆիլմայով ընկերութեան սիկարէթները, որոնք աշխարհահռչակ էին պատերազմէն առաջ: Հետեւեալ տեսակները պատրաստ են: Ղազի հաստ՝ 32 ս. դ. Ղազի բարակ՝ 30 ս. դ. Ալգարա հաստ՝ 30. Էրսթրա հաստ՝ 20. Պիլիմի հաստ՝ 15. Պիլիմի բարակ՝ 14. Պիլիմի [Զվզ էլ Շամ] 12. Իրիմի բարակ՝ 9: Մօտերս աւելի աղուր տեսակներ հրապարակ պիտի ելին. Ատնիլի պիտի ծանուցանենք մեր յաճախողներուն:

ՄԵՐ ՆՈՐ ԹԵՐԹՈՒՆԸ

Յառաջիկայ թիւով կը լրանայ մեր թերթը՝ ՀԱՆՐԱՊԱՆ, որ այնքան հետաքրքրութեամբ կարդացուեցաւ մեր ընթերցողներու կողմէ:

Այս անգամ կը սկսինք հրատարակել ուսումնասիրական ընդարձակ նկարագրութեան մը՝ Հայաստանի մասին, հայ գիտնականի մը գրչէն, որ վերջին ամառուան ընթացքին պատած է Խորհրդային երկրները և մասնաւորապէս Հայաստանը:

Այս ուսումնասիրութիւնը մեզի աղնուօրէն տրամադրեց «Երբեք» բարեկամներէն մէկը, որուն անունը մեզի կը վերապահին վերաբրած չըլլալու համար իր հանձնարարութիւնը:

ՇՆՈՐՀԱՎԱԼՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

Իր տուած մարդոցմով ազգային կեանքի մէջ պատուաբեր տեղ մը գրուած «Թաւաթի մէկ զաւակը» Պօղոս ԼՔ. Խուպէնեան. Թէն ալ փորձիկ ստանալիս լաւագոյն և հաւրածանօթ մէկ գերդաստանէն, բայց պատկաւում եւ անօր՝ հոգին աւանդից վերաբաւեցան զգրծողութեան մը հետեւանքով, որուն համար եկած էր լեռ ու ծով կտրելով: Ինքզինքնի շնորհապարտ կրգանք որ մեր շնորհագրող Առաքնորդը, Առաւելագր Երկրորդը Սիւրմէնան, ընթացք տալով Կիլիկիականներու, Սէրայտարաններու, Խուպէնեաններու և Սէ Կաններու իբր փոխանորդ դիմողներու խնդրանքին, բարեհաճեցաւ յոգարկաւորութեան ընկերանալ՝ երկրիցի դռնէն տասը քայլ անդին բակի դուռը արհաւիրելով մաղաղ անձրեւի և անունը մտածելու, և հարկէ, ստացուելիք «Թաւաթներ»:

Հալպ ԿԻԼԻԿԻԱ ԶԻԶԻՔԵՆ (Թալաւսի)
Մ. Խ. - Անցած ուրբաթ օր Սիւրմէնան հիւանդանոցին մէջ մտած է Խուպէնեան ծանօթ գերդաստանի շատախղիւրէն Պ. Պօղոս Խուպէնեանին, քանի որ գործողութեան հետեւանքով:

Թաղման արարողութիւնը խիստ անշուք կերպով կատարուած է, որմէ զգածուած անուշտ Պ. Կիլիկի վերեւի հրապարակային շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Առաքնորդ Շորի Կարմէն որ մեր շնորհագր պետքը գոնէ մեռնելէն վերջ, յարգել ուզեց ազգային վաստակաւորի մը յիշատակը, ցանց ընելով նիւթական նկատումները ու մտահոգութիւնները:

CHRYSLER

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ

ԳՐԱՅԱԼԻՐ

ՕԹՈՄՈԲԻԼՆԵՐ

6-8 ՄԻԼԻՆՏՐԱԿԵՐՈՎ

Ամէնէն անկի փոքրած մարզան է
Գոհացում կուտայ ամենափոքր արահներուն

ՀԱՇՎԱԿԱՐԱՐ

ՀԱՆԳՈՏԱԿԵՐ

ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ

ԻՆՎԵՍՏԻՄԵՆՏ

ՀԱՓԱՐՈՐ ԳԻՆ

ՀԱՐԱՐԱՆ ԳԻՆԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿՏՈՐՆԵՐՈՒ ՄԻՇՏ ՊԱՏՐԱՍՏ ՍԹՈՎ

Համագումարը համար կը բաւէ անգամ մը այցելել մեր վաճառատներին եւ փորձել

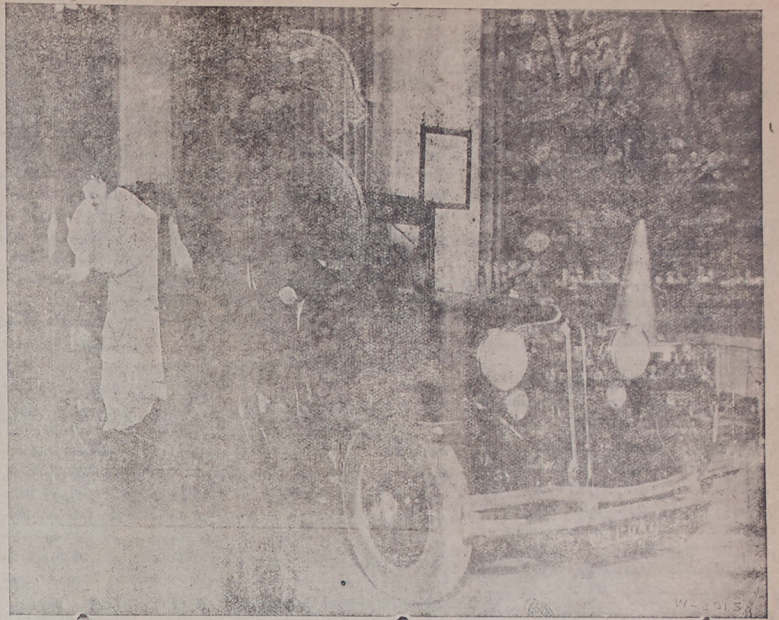
ՀԻՒՍ. ՍԻՐԻՈՑ ՆԵՐԿԱՅԱՐԱՐՈՒՄԸ Գ. ԵՐ. ՍԱՐԵԱՆ-ՅԱԼԵՊ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ, ՍԻՐԻՐՈՑ ԵՒ ԻՐԱԳԻ ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՐԱՐՈՒՄԸ

B. P. 202 Tel. 2-03

NAAYEM MOTOR IMPORT Co. BEYROUTH

B. B. 869 TEL. 32-29

Եթէ Կ'ոհեմք ՁԵՆԱՍԵԼ ՁԵՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ

ՓՆՏՈՒՅՑԵՔ ԵՒ ԳՈՐԾԱԾԵՑԵՔ

ՍԵԼԼՈՒՄ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ

ԵՒ ԵՐԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԱՐԱՐՆԵՐՆԵՐ ՄԵՋ

ԽՆԱՄԻՔՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ ԸՆՏՐ ԵՒ ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՏԵՍԱԿ «ԹԵՄԼԵՔ», ԾԽԱՌՈՑ ԵՒ ՍԻԿԱՐԵՆԵՐԸ

ՈՐՈՇՔ ԳԻՐԱԶԱՆՑ ԵՒ ԻՐԱՆՑ ՆՄԱՆՆԵՐՆԵՐ ԵՒ ԿԸ ԳՏՆՈՒՐՆԵՐ

ԲՈՂՈՐ ԾԽԱԿԱԶԱՐՆԵՐՈՒՆ ԲՈՎ

F. W. MCNESS MENTHOLATED COUGH SYRUP

Եղանակի փոփոխման անոթի պատահական բոլոր

հիւանդութիւններէ եւ մանաւանդ ԿՐԻՐԵՒ ԵՒ անոր յաջորդող

ՀԱՅԵՒ զերծ մնալու եւ բժշկուելու համար գործածեցէք

F. W. MCNESS MENTHOLATED COUGH SYRUP

Գեղձը յանձնարարուած է բոլոր հեռախօս բժիշկներու կողմէ

F. W. MCNESS MENTHOLATED COUGH SYRUP ԵՒ ԵՂ

ՀՈՒՏՈՎ ՊԻՏԻ ԿԱԶԳՈՒՐԸ ԵՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

F. W. MCNESS MENTHOLATED COUGH SYRUP ԵՒ ԲՈՂՈՐ

հասակի եւ սեռի մարդոց համար քիւզակար եւ քիւզ

ախորձելի է: ԱՅՆ ուղղակիորէն կազդէ բուն հիւանդութեան վրայ

եւ զերծ է օրեւէ վնասակար ազդեցութենէ

ԸՆԿՈՒՆՈՒՄՈՒՄ ՄԻԱԿ ԵՒ ԱՆՍՐՑՆԵՐ ԳԵՂՆ Է

ԿՐԻՐԵՒ ԵՒ ՀԱՅԵՒ

ԿԸ ԾԱԽՈՒՐ ԲՈՂՈՐ ՆՄԱՆՈՐ ԳԵՂԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ՍՈՑ

ՀԱՅԵՒԸ ԶԻՐԻՔԻԿԸ ՆՄԱՆԻ

ՈՉ ՄԷ ԿԸ ՈՉ ՄԻՒ ՍԸ ԴՐԱՄՈՎ

ԶԵՆ ԳՆՈՒՐԻ

ԴԵՐԶԱԿ

ՅԱԿՈՒՐ ՄԻՍԻՐԵԱՆ

ԿԸ ԳՈՀԱՑՆԷ ԱՄԷՆԷՆ

ՆՐԱՃԱՇԱԿ ՏԻԿԻՆՆԵՐՆԵՐ

ՈՒ ՊԱՐՈՆՆԵՐԸ

ՈՒՆԻ ՆԱԵՒ

ԱՐԴԻԱԿԱՆ ԿԵՐՊՈՍՆԵՐՈՒ

ՀՈՒ ՄԻՐԵՐՔ

Վասնելի անհերք հեռախօսակարով

գործառնութիւն կ'ունենանք:

LE DANUBE
SOCIÉTÉ ANON. D'ASSURANCES GÉNÉRALISE
FONDÉE A VIENNE EN 1867

ՏԱՆԻՒՊ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ

ԱՆՆԱՌՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՎԵՆԱ 1867-ԻՆ

ԴՐԱՐԱԳՈՒՆ ԵՒ ՊԸՆՏԻ ԴՐԱՐ	Ուկի ֆր.	36,000,000
ԱՊԱՀՈՎՈՒՆ ԴՐԱՐԱԳՈՒՆ	• •	218,000,000
ԻՐ ՀԻՄՆԱՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՎԵՐ ՎՃԱՐՈՒՆ	• •	388,000,000

ՏԱՆԻՒՊԻ

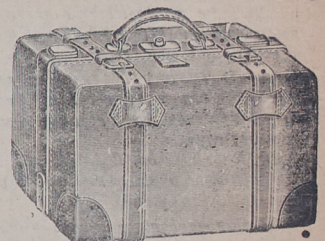
Այստեղից համար ապահովութիւնը, ամենապատշաճ
ապահովութեամբ կ'ապահովեն կեանքի, աղածի, հր-
դեհի եւ փոխադրութեան ապահովագրութիւններ, ինչպէս
նաեւ աղածի նետեմանով ամբողջական եւ մասնակի
անկարող վիճակի մէջ գտնուողներուն եւ հիւանդութեան
նետեմանով անկարող աճանց ապահովագրութիւններ:
Հիւսիսային Սիւրիայ Ընդհ. Ներկայացուցիչներ
Մ. ԱՅԻՐԵԱՆ

ՊԱՏՐԱՆ ԲԼԵՊ ՅԱԼԵՊ

ԱՅԲԸ ԼՈՒՍ
ՕՐԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՏԻԿԻՆՆԵՐՈՒՆ
ՆՈՐ ԲԱՅՈՒՆՏՈՒ
ՄՈՏԻՍԻ ԴԻԿԼՈՂԱԿԱՆԴԱՆՈՒՆԸ
Սալիպէ հայ եկեղեցւոյ
հիւղ զիմացը
Օրդ. Նազկի Արմատունին ձեռ
առ գոն պիտի ձգէ: Սալիպի օրի-
որները եւ փոխապատն չափնայր
նալէպի, Դիմեցէ՛ք անգամ մը:

ԳԻՄԵՑԷՔ
ՀԻՆՏԻԷ ԵՂԲԱՐՑ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊԱՏՐԱՆ ԲԼԵՊ
ՀԱԼԵՊ

Գնելու համար համարողութեան
վերաբերեալ բոլոր պիտանի
առարկաները:

ԳԻՆԵՐԸ
ԽԻՄՆ ԶԱՓԱՐՈՐ

ԱՃԱՊԱՐԵՑԷՔ
ՄԱՍԼԱՐԷ ԱՆՁՐԵՒԱՆՈՑՆԵՐ

ԵՒ

ՀԻՆՏԻԷ ԵՂԲԱՐՑ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԳՆԵՐԸ ԲԼԵՊ
ԽԻՄՆ ԶԱՓԱՐՈՐ

ԵՂԵՐՈՒՄ
ԽԱՐԱՐՈՒՄ
ԽԱՐԱՐՈՒՄ
ԽԱՐԱՐՈՒՄ

ԿԸ ՓՆՏՈՒՐԻ

— Կը փնտնեմ մայրս, քիչ
հօտէմընի իզմիւրի գաւառէն Գալա-
նէ Պոլսեան, որ 1919 թվաբերուն
Անատոլիոյ ներսերը տարագրուած
ու պահ մը Նիւտէի ու Ազեքայի մէջ
տեսնող էմ
Կը խնդրուի գիտցողներէն հետեւեալ
հասցէին յոր տալ:

Krikor Sah aktian
Post Restante
Damas

Հայկական քիչ կըրորուցի [Զա-
րար]էն Մարիամ Արօյեան, հորը ա-
նունը Պաղտատար, եղբոր անունը
Կարապետ, մեծ հորեղբոր անունը
Մարտիրոս, կը փնտնէ իր մայրը
Համեստունիէն: Հասցէն գիտցողնե-
րէն կը խնդրուի իմացնել խնդրու-
թեանս կամ վեր. Ա. Ա. Երրանեա-
նի փոսթարկի թիւ 248:

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ
ՑԱՐԱՐԵՑԷՔ
ԵՓԱՐԱՑԸ

